

FOTO SIMON DAWSON/BLOOMBERG

De lichten branden overal in het **Europees hoofdkantoor van Google**, in de Ierse hoofdstad Dublin.

VESTIGINGSKLIMAAT

Wedstrijdje belastingen verlagen

Door het 'eigen economie eerst' van Trump en May proberen andere landen bedrijven vast te houden met lagere belastingen.

Door onze redacteuren
Melle Garschagen en
Marika Stellinga

AMSTERDAM/LONDEN. Gehoord op de Ierse radio: de Britten zijn gek geworden, de Amerikanen hebben hun verstand verloren en wij zitten klem als een plakje boterhamworst. Opmerkingen op Ierse *talk radio* dienen met een korrel zout genomen te worden, maar dat Ierland bezorgd is over de politieke ontwikkelingen in twee belangrijke handelspartners is duidelijk.

Na de verkiezingsoverwinning van Donald Trump ging het in Ierland onmiddellijk over belastingen. De vrees is dat de belastingplannen van aanstaand president Trump ervoor zorgen dat op grote schaal investeringen van Amerikaanse bedrijven uit Ierland terug naar de VS vloeien. Nog geen twee weken later stelde de Britse premier Theresa May dat het Verenigd Koninkrijk de laagste heffing voor bedrijven moet hanteren van alle leden van de G20.

Bedrijven kunnen hun hart ophalen nu de ene na de andere regeringsleider belooft de vennootschapsbelasting te verlagen. Premier Viktor Orbán kondigde vorige week aan het Hongaarse tarief te verlagen naar 9 procent. Eerder al beloofde Trump het relatief hoge Amerikaanse tarief van 35 procent te verlagen tot 15.

Luxemburg en België willen hun tarieven verlagen. En dinsdag zei minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem tegen *RTL Z* te verwachten dat Nederland ook naar het tarief zal kijken.

Is hier sprake van een race naar de bodem? Ja zeggen fiscalisten als Arjo van Eijnsden van EY en Marc Sanders van Taxand. Al zal de bodem niet nul zijn. „Het is in elk geval een race naar beneden”, aldus Van Eijnsden. Waar het eindigt? „De absolute bodem zal ergens rond de 10 procent liggen”, denkt Sanders. „Ik denk dat veel landen rond de 15 procent uitkomen. Overheden hebben toch geld nodig.” Ter vergelijking: in veel landen ligt het tarief nu tussen de 20 en 30 procent.

Het 'eigen economie eerst' van leiders als Trump en May verklaart de plotse biedingsstrijd in belastingtarieven. Kom naar mijn land! Vestig u hier! „Dit is een reactie op de onvrede in eigen land. Trump en May vinden dat de investeringen moeten terugkomen uit het buitenland,” zegt Marc Diepstraten, baas van de belastingadviseurs van PwC. May probeert bedrijven aan het VK te binden nu de Britten tegen het lidmaatschap van de Europese Unie stemden.

Maar de trend naar lagere tarieven was er al voor het Brexit-referendum en de verkiezing van Trump. Eigenlijk is het een logisch gevolg van de recente verontwaardiging over belastingontwijking door grote bedrijven, menen Van Eijnsden en Sanders.

Dat zit zo. Landen schrappen de laatste jaren fiscale routes waarmee bedrijven hun winst kunnen drukken, bijvoorbeeld via aftrekposten.

Na de ophef over fiscale slimigheden van grote bedrijven kwamen er internationaal afspraken. Gevolg: de belastbare winst is hoger en dus ook de belasting die bedrijven moeten betalen.

Willen landen nu nog met elkaar concurreren om bedrijven te lokken dan kan dat voornamelijk nog via het belastingtarief zelf. Fiscalist Van Eijnsden: „Belastingconcurrentie is er altijd geweest. Kan je niet linksom concurreren dan maar rechtsom.” En dus

Lagere tarieven zijn logisch gevolg van de woede over belastingontwijking

roept het ene na het andere land dat het naar beneden gaat. Diepstraten: „We hadden net een nieuw normenkader over wat maatschappelijk aanvaardbaar is, dit fietst daar dwars doorheen.”

Het zou uiteindelijk zelfs zo kunnen zijn dat de belasting die bedrijven betalen lager uitvalt dan vóór de verontwaardiging over de belastingtrucs van bedrijven. „Dit is ontzettend kortzichtig gedrag, zegt Francis Weyzig, belastingexpert van Oxfam Novib dat opkomt voor ontwikkelingslanden. Voor westerse landen is de vennootschapsbelasting niet zo belangrijk: de inkomstenbelasting en btw leveren veel meer op. Maar voor ontwikkelingslanden vormt de belasting op bedrijven wel 20 tot 30 procent van hun inkomsten. „Dit gaat die landen meeslepen.”

Het heeft ook gevolgen voor de westerse landen zelf: ook daar verschuift de belastingdruk. In Nederland leverde de vennootschapsbelasting 16,1 miljard euro op in 2015, de loon- en inkomstenbelasting 50,8 miljard. Hoogleraar Leo Stevens noemt de verschuiving van belastingdruk ongewenst: „Als je belasting niet bij bedrijven heft, zal de belastingdruk verschuiven naar consumptie en de factor arbeid. We moeten echt meer oog hebben voor de problemen die een hoge belasting van arbeid veroorzaakt: mensen pikken niet meer dat hun sociale zekerheid wordt uitgehold en dat ze worden weggeconcentreerd door Polen, bijvoorbeeld op de vrachtwagen of in de bouw.”

Een ding is zeker: er verandert veel. Trump belooft bedrijven zoals Apple die nu miljarden buiten de VS stallen wegens de hoge Amerikaanse vennootschapsbelasting, bij het repatriëren van die winsten daarover slechts 10 procent belasting te heffen. De mo-

gelijke impact is groot, zeker ook voor landen als Nederland en Ierland waar die miljarden nu geparkeerd staan, aldus Sanders van Taxand. Bedrijven reageren daarop.

De Ierse belastingexpert James Charles Stewart, verbonden aan Trinity College in Dublin snapt dat de zorgen groot zijn in Ierland. „We zijn een kleine economie aan de periferie van Europa. Buiten Dublin is ons internet langzaam en wij Ieren zijn hopeloos met buitenlandse talen. Het is dan verleidelijk te denken dat bedrijven snel naar het VK en de VS zullen verkassen. Toch gaat die redenering volgens mij niet op”, zegt Stewart.

Hij wijst op Google, dat trots verkondigt dat op het hoofdkantoor in Dublin zestig talen gesproken worden. Bovendien, „Je moet ook de rest van de politiek van May en Trump in ogenschouw nemen. May wil migratie beperken. Er waait een anti-buitenlanderwind. Trump wil de VS uit handelsverdragen terugtrekken.” Bedrijven willen altijd hun belastingdruk verlagen, maar eerst moeten ze geld verdienen, redeneert Stewart. „Daar heb je goede marktomstandigheden en goede productievoorzieningen voor nodig. Het is zeer de vraag of internationale bedrijven echt denken dat May en Trump daarvoor kunnen zorgen.”

Bovendien zit er een politieke grens aan belastingverlagingen. De ophef van de afgelopen jaren was er niet voor niks. Fiscalist Diepstraten verwacht dat het niet zo'n vaart zal lopen. „Hoe leg je uit dat de inkomstenbelasting voor gewone burgers straks drie keer zo hoog is als wat bedrijven betalen?”

Vennootschapsbelasting

in procenten per land

Rusland	20
Turkije	20
VK	20
Nederland*	20
Japan	23,4
Canada	26/31
Italië	27,5
Duitsland	30
Frankrijk	33
VS	35

*tot 200.000, dan 25%
NRC 231116 / MJ / Bron: PWC